

VITTEPRAETJE

het kwartaalblad van
Oudheidkundige Vereniging

Herderewich

Anno 2013

ISSN 1386-1484

17e jaargang, nr.

De oudheidkundige vereniging van Harderwijk en Hierden

stelt zich ten doel om de kennis van de geschiedenis van Harderwijk, Hierden en omgeving te bevorderen en bij te dragen aan het behoud van het historische karakter van de stad en de omgeving.

Herderewich

Onze vereniging ontleent haar naam aan de stadsbrief van 1231, waarin aan de burgers van Herderewich rechten worden geschonken door Graaf Otto II van Gelre.

Kogge

Het logo van de vereniging is een kogge, een klein handelsvaartuig waarmee ook Harderwijkers in de tijd van het Hanzeverbond zeevaart bedreven. Het schip staat afgebeeld op het oudste ons bekende zegel van de stad Harderwijk en is aangetroffen op een oorkonde uit 1263. De kogge heeft naast de mast een ster en bovenin de mast een vijfbladige Gelderse roos. Het omschrift op het zegel luidt: *Sigillum burgensium de Herderuvich*, dat wil zeggen: Zegel van handelslieden van Harderwijk.

Vittepraetje

'Vittepraetje' is een taalkundige vrijheid, gebaseerd op 'vitte' en 'praetje'. De Harderwijkse koggen voeren o.a. naar Scandinavië. Op de zuidpunt van het Deense eiland Schonen had Harderwijk een eigen 'vitte', een stuk land met pakhuizen, winkels, kramen en werkplaatsen voor kooplieden en ambachtslieden. Ze woonden en werkten er. Op de vitte golden dezelfde wetten en regels als in Harderwijk. Kooplieden waren soms maanden van huis en konden in de winter vaak niet uitvaren voor de thuisreis. Tijdens hun verblijf op de vitte moesten ze zich dan zien te vermaken en dat deden ze o.a. met het vertellen van verhalen. Ook na terugkeer in Harderwijk waren de sterke verhalen niet van de lucht. Vitte was dus een plaats uit de historie en ver weg van de stad Harderwijk.

Praetje

Een 'praetje' is een kort gesprek over alledaagse dingen, of een korte luchtige verhandeling of lezing. Dat kan waar gebeurd zijn of een sterk verhaal zijn uit overlevering. Zie hier de relatie tussen Herderewich, Vitte en Praetje.

Veel van onze leden kunnen uit eigen ervaring of onderzoek iets vertellen over Harderwijk. Ze kunnen dit melden via een verhaal in het Vittepraetje. Beschouw Vittepraetje daarom als een middel om elkaar verhalen te vertellen uit het verleden in relatie met Harderwijk, Hierden en omgeving. Uw verhaal is belangrijk. Laat u horen, en bedenk daarbij dat u niet foutloos en op hoog niveau behoeft te kunnen schrijven. De redactie is u graag behulpzaam. We ontvangen graag uw bijdragen.

Veel plezier gewenst met het Vittepraetje.

VITTEPRAETJE 2013, nummer 1

Kwartaalblad van de Oudheidkundige Vereniging HERDEREWICH

Postbus 210.....3840 AE Harderwijk

E-mail: redactie@herderewich.nl Internet: www.herderewich.nl

Banknummer ING P3036192

Met in dit nummer :

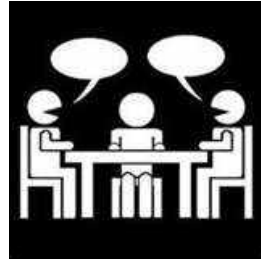
Van de bestuurstafel	2
Agenda	3
Visserijberichten (10)	4
Hanzestad Harderwijk (7)	10
Badmeester Bruinink	16
Stamreeks Johannes Bruinink	18
De familie Sikken/Zikking (2)	24
Van alles wat ver-EEUW-igd (55)	30
Zestig jaar Atletiekvereniging Athlos	38
Rijksmonumenten en zorgplicht	42

Van de bestuurstafel...

‘Een druk jaar zou het worden,’ voorspelde het bestuur van Herderewich in 2012 en dat is het ook inderdaad geweest. Wie het uitgebreide jaarverslag leest raakt onder de indruk van wat er allemaal gepasseerd is en de meeste activiteiten zijn goed verlopen. Harderwijk heeft inmiddels een nieuwe burgemeester en die heeft te kennen gegeven binnenkort op bezoek te komen bij Herderewich Leuk, zoveel belangstelling ook van de kant van de burgemeester. Ook de voormalige burgemeester, John Berends, levert nog een bijdrage aan Harderwijk, want hij schenkt de stad een stromende waterpomp op de Vischmarkt.

Ondertussen kissebissen we wat af in Harderwijk, bijvoorbeeld over de Visafslag, want we weten nog steeds niet waar die gaat komen. Wordt het nu op het “bargje”, op het Strandeiland of bij de molen? We kunnen zo’n afslag natuurlijk moeilijk op het industrieterrein plaatsen. Als u naar de middenpagina van dit Vittepraetje kijkt ziet u een prachtige foto van Harderwijk, gemaakt door Han van Zadelhoff.

Herderewich mag hem gebruiken voor haar magazine en u kunt hem bestellen voor bij u thuis. U krijgt hem dan wel in kleur, ter herinnering aan de mooie winter. Als u de foto ziet zult u toch moeten erkennen dat we een rijke stad zijn, in elk geval rijk aan historie.

Nieuw is dat ik de komende jaren stadsdichter van deze mooie stad mag zijn dus wellicht zult u af en toe een gedicht van me te lezen krijgen, en waarschijnlijk zal dat vaak over Harderwijk gaan. Het programma voor 2013 is grotendeels gereed. U vindt het hiernaast op de agenda. Leuk is, als u zich laat zien op onze activiteiten en lezingen. Nog leuker is als u zich aanmeldt om een van de vele taken voor uw rekening te nemen. Samen maken we een actieve vereniging. Ik hoor graag van u.

Theo Bakker

Agenda 2013

- 9 april Jaarlijkse ledenvergadering +
lezing met een update over het
archeologisch onderzoek in de sta
(Catharinakapel) door Maarten
Wispelwey. Aanvang 20.15 uur;
ontvangst vanaf 19.45 uur)
- 18 mei Hanzefestival
- 12 juni Excursie Sonnevanck
- 12 september Lezing, samen met O.V. Ermeloo
- 14 september Open Monumentendag
- 13 november Lezing
- 12 december Vrijwilligersavond

26 -1- 1881

De IJclub heeft weer genoeg van haar werk gehad. Hoewel bij strenge kou, maar toch prachtig winterweer, heeft heden de wedstrijd op schaatsen plaats gehad op de Zuiderzee. Talrijke deelnemers, een verbazend groot getal toeschouwers, vlaggen en tenten, de muziek van de Harmonie, alles werkte samen om dit volksfeest uitmuntend te doen slagen, terwijl aan de regelingscommissie alle lof toekomt voor de goede inrichting en uitvoering. De eerste prijs werd behaald door Hendrik Thomassen te Nulde voor het hardrijden en Albertus Christiaan van Buren alhier voor het schoonrijden.

2-2-1881

Tot aanvulling van ons bericht in het vorig nummer wordt ons verzocht nog te melden, dat de eerste prijs voor het hardrijden op schaatsen behaald is door H. Thomassen te Nulde en die voor het schoonrijden door C. van Buren en Kl. Foppen; dat de prijzen in levensmiddelen gewonnen zijn door J. Lieman, G. Nellen en J. Bruinink, terwijl bij een wedstrijd door jongens gehouden J. Bruinink, H. Tromp en L. Lammerts de prijzen hebben behaald. Aan ruime giften, zo in geld als in levensmiddelen heeft het de commissie niet ontbroken.

23-2-1881- Advertentie. Vishandelaren, gevraagd prijsopgave enz. van zoete bokkingen door M.C.G. Willems, factor in vis, Zakstraat 2, Antwerpen.

27-4-1881

Naar men verneemt is op de Zuiderzee het vaartuig van H. de Herder in brand geraakt. Met moeite is de bemanning door vissers gered. Het schip was verzekerd, maar de lading niet. Zelfs zou f. 130.- aan contanten verloren zijn.

4-5-1881 : Advertentie.

De notaris Termaat zal op zaterdagavond precies om 6 uur bij de molenberg aan de haven te Harderwijk om contant geld verkopen een vissersschuit met toebehoren, alsmede verschillende netten en vissersgereedschappen, in gebruik geweest bij Jan Lieman.

4-5-1881 : Advertentie.

Allen, die iets te vorderen hebben van of verschuldigd zijn aan de nalatenschap van de Heer Heimen Foppen, in leven turfschipper alhier, gelieven daarvan opgave of betaling te doen aan de notaris Termaat, uiterlijk voor of op de 15e mei 1881.

11-5-1881 Tweede Kamer.

Onderwerp uitoefening vissersbedrijf Zuiderzee.

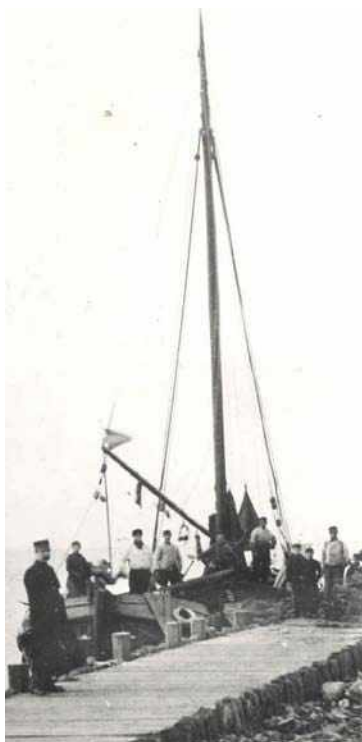
Art.8. Het vissen in de Zuiderzee, hetzij met kuilnetten, tussen twee vaartuigen gespannen, hetzij met de kwakkuil is verboden, behalve van 15 mei tot en met 15 juli van elk jaar.

20-7-1881

Rapport Havencommissie.

Adviseert aan de Gemeenteraad.

Voorstel: "Van de mond van de haven naar zee twee leidammen aan te leggen, ter lengte van 500 meter, tussen deze leidammen een geul te baggeren van ruim een meter diepte en voorts de haven van de mond tot aan de werf op dezelfde diepte te brengen". Besloten zich eerst te wenden tot de Hoge Regering met de vraag, of thans bij een eventuele verbetering van de haven, het uitzicht kan gegeven worden op een rijkssubsidie.

3-8-1881

Binnenland. Er is weer sprake van nieuwe plannen voor de droogmaking van de Zuiderzee. Daardoor zou een uitgestrektheid van 20.000 bunders land worden verkregen. Het werk der droogmaking zou 7 à 10 jaren duren en de kosten ongeveer 110 millioen bedragen.

3-8-1881

Advertentie. Verkoop Zaterdagavond om 8 uur in Het Wapen van Deventer te Harderwijk. Verkopen voor de erven van Heimen Kok drie vissersschuiten met toebehoren, liggende in de haven te Harderwijk. Dagelijks aldaar te bezien.

10-8-1881

In de vorige week hield zich hier een paar dagen op de heer Filip Trybom, eerste assistent van het Kon. Visserij Instituut in Zweden, die op last van deze instelling een wetenschappelijke reis maakt in de landen, waar visvangst het meest wordt uitgeoefend. Onder geleide van onze havenmeester K.Foppen, heeft de heer Trybom met een visbotter een tocht in zee gemaakt om de vissers aan het werk te zien, terwijl ook het hier gebruikelijke vistuig met belangstelling en zaakkennis door hem is bezichtigd.

19-10-1881

Overveluws nieuws.

Ook hier heeft de stormwind van vrijdag veel onrust en schade teweeggebracht. Reeds tussen elf en twaalf uur rukte een hoos een vijftal zware bomen van de Plantage uit de grond, terwijl des avonds en des nachts tal van schoorstenen en dakpannen door de hevige rukwinden werden stukgeslagen. Zaterdag bereikte het zeewater een bijna ongekende hoogte, overstroomde landerijen en de stadswede en stond over de berm van de straatweg tussen de stad en het station. Tegen de avond was het water enigszins vallende. Persoonlijke onheilen zijn hier niet te betreuren. De Centraal Spoortrein kon Zaterdag niet te Zwolle aankomen wegens overstroming onder Oldebroek en Oosterwolde tot aan Hattem.

8-2-1882

Harderwijk. Woensdag l.l. was de beurtschipper op Amsterdam, S., met een knecht onder in het beurtschip bezig met het koken van hars en terpentijn. Eensklaps sloeg de vlam in de pot en veroorzaakte een begin van brand, waarbij de schipper, die bovendien ten gevolge van vroegere kwalen zich slechts moeilijk bewegen kan, zware brandwonden ontving, die hem in een gevaarlijke toestand hebben gebracht. Ook de knecht, v.R. is deerlijk gewond, doch heeft met veel inspanning van krachten de schipper moedig geholpen, terwijl verdere spoedig aangebrachte hulp de voortgang van de ramp bijtijds heeft gestuit.

15-2-1882

Overveluwe Nieuwstijdingen.

Maakten wij in ons vorig nummer melding van het treurig ongeval de beurtschipper S. overkomen, na een kalm lijden is hij de 9 dezer bezweken. De 14de werd hem de laatste eer bewezen door een grote menigte vrienden uit alle standen. Door de beide Hervormde predikanten werd een toespraak gehouden, die op de talrijk saamgevloede schare een diepe indruk maakte.

Uit de Burgerlijke stand: Overleden op 9 Februari Hendrik Schipper, 36 jaar, echtgenoot van Roelofje Visch.

Wat was het belang van de Gelderse Munt in Harderwijk?

Op maandag 15 april 2013 vindt tussen 20.00 en 20.30 uur de ledenvergadering van de Vereniging Vrienden van het Stadsmuseum Harderwijk in het museum plaats. Aansluitend verzorgt het museum een presentatie over de geschiedenis van de Gelderse Munt in Harderwijk en de muntcollectie die in het museum getoond wordt.

De historische context van het ontstaan, de functie, de positie en de verplaatsing van de Gelderse Munt van Nijmegen naar Harderwijk wordt toegelicht door drs. Marcel van der Beek, voormalig wetenschappelijk

medewerker van het Geldmuseum Utrecht, het vroegere museum 's Rijks Munt. Rob Beute verzorgt daarna een beeldpresentatie over de meest bijzondere munten die zich in de museumcollectie bevinden.

Als afsluiting van deze avond toont Ernst Schmidt van Wijd & Zijd Ontwerpers zijn ontwerp voor de nieuwe muntpresentatie die dit najaar in het museum gerealiseerd zal gaan worden. Leden van Herderewich zijn hierbij van harte uitgenodigd om deze avond vanaf 20.30 uur bij te wonen. Hieraan zijn géén kosten verbonden.

Een eigen magazine, boek, krant of jubileumuitgave?

PRESS BAKER maakt het geheel naar wens.
Voor een vrijblijvend gesprek, bel **06-23150044**
of mail naar **TheoBakker@pressbaker.nl**

Hazelaarlaan 9, 3843 JT Harderwijk
Ook voor uw communicatie, PR, advies, tekst,
actieve fotografie en al uw drukwerk

Kijk ook eens op www.pressbaker.nl

Kent u de geheimen van Internet? *OGB Design wel!*

OGB Design maakt websites met een perfecte koppeling tussen techniek en creativiteit. Op beide onderdelen levert OGB Design uitstekende prestaties. OGB Design biedt de ondersteuning die u nodig heeft en waar u om vraagt.

OGB Design

Meerkoetmeen 42
3844 XR Harderwijk
T: (0341) 433 444
F: (0341) 433 555
E: ogb@ogb-design.nl

*Creative
Webdesign*

Kijk ook eens op www.ogb-design.nl

De Ommelandvaarders¹ uit de Hanzestad Harderwijk

In de Middeleeuwen voer men niet graag over open zee en zeker niet over grotere afstanden. De kust werd vrijwel altijd in de gaten gehouden en men nam altijd de kortste oversteek. De handel op het Oostzeegebied geschiedde in etappes. Er werd zowel van landwegen als zeewegen gebruik gemaakt. Vanaf omstreeks 1200 werd het anders, men waagde zich verder de zee op en men sloeg de havens onderweg over. Men voer om de Noordpunt van Jutland heen direct naar de Sont. Dit “zeilen om de kaap” noemde men de Ommelandvaart. In de Zuiderzee voor de rede van Harderwijk lagen ze te wachten, onze koggeschepen, om uit te varen met lading naar onze vitte op Skanor/Schonen. Het waren deze schepen, bemand met de zgn. Ommelandvaarders, die Harderwijk in de Hanzetijd tot bloei brachten. In het voorjaar voeren de Harderwijker koggen uit. En terwijl de klokken luidden, zong de scheepsbemanning het aloude zeemanslied: “In Godes namen varen wij.....”.

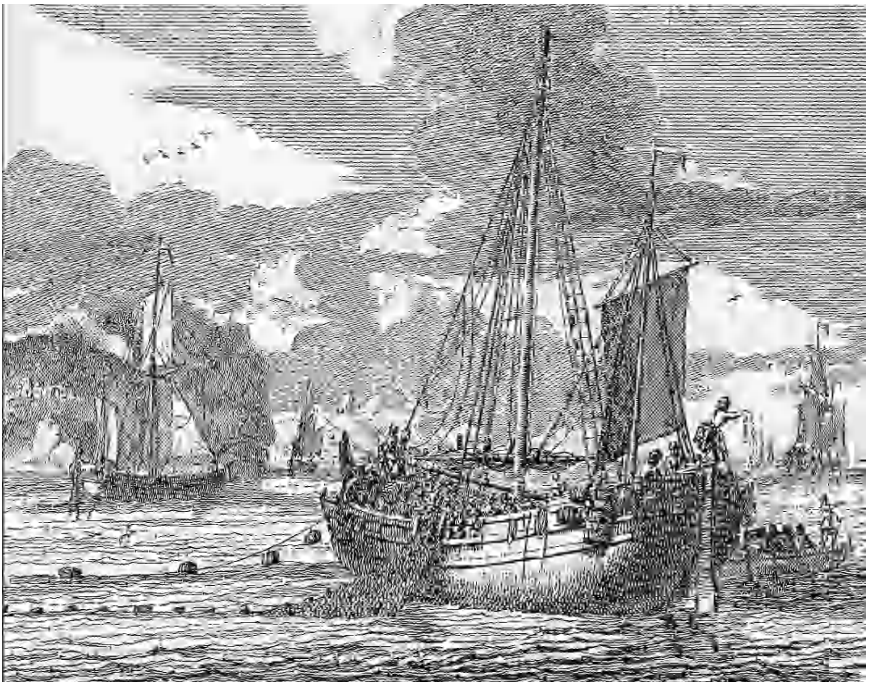

Deze afvaart is mooi beschreven als een verhaal in het boekje “Ommelandvaarders uit Harderwijk” van T. Walma. Als het meezat, wezen de schepelingen elkaar 's avonds de Waddeneilanden aan stuurboord aan. En als de wind gunstig bleef, voeren ze de volgende dag langs de rode rotsen van Helgoland. Menig scheepskind dat voor het eerst de reis naar Oostland maakte, had nooit gedacht, dat de wereld al zo groot was. Want achter Helgoland was weer land. Zo dicht voeren ze soms langs de kust, dat ze de eikenbomen op de heuvels konden zien en het roepen van de vogels konden horen. Als de avond viel, ankerden de koggen dicht bij elkaar. Maar in maanlichte nachten met gunstige wind zeilden ze verder, al maar verder, naar het land van belofte. Zo'n nacht kon het gebeuren, dat op één van de koggen een jonge bootsman met heldere stem begon te zingen. Ver klonk in zo'n stille nacht zijn lied over het water. Overdag lagen de scheepskinderen (zo werden de matrozen in die tijd genoemd) lui op het dek en vertelden elkaar verhalen over wat ze wisten van het land waar ze heen voeren. Ze spraken erover dat je op het strand van Schonen het doorzichtige, goudkleurige barnsteen kon vinden en dat de haring zo dicht op de kust zwom, dat de zee wel van zilver leek. En de markt van Schonen! Daar liepen de burgemeesters van Lübeck, de grootste handelsstad van de Oostzee, in mantels van kostbaar bont, daar stonden tenten en kramen waarin alle rijkdommen der aarde schenen uitgestald. En als je Schonen voorbijvoer, ver voorbij, dan zag je op een dag de witte krijtrotsen van Gotland uit de zee oprijzen. Gotland, waarvan men zong:

Bij mudden wegen de Goten het goud
Met edelstenen speelt men op pleinen
De vrouwen spinnen op rokken van goud
Een zilveren trog staat voor de zwijnen.

Ja, zo rijk was Gotland! En op Gotland lag Visby, de sprookjesstad van het Oostland. Achtenveertig zware vierkante torens op hoge muren beschermden de stad, die tegen de kalkrotsen lag opgestapeld. En dan de haven, deze lag vol met koggen, romp aan romp. Op de kaden was het altijd druk. Soms doemde windstilte de koggen tot dagenland stilliggen. Dan werd het scheepsvolk ongedurig en onhandelbaar.

Dan kwam verveling en broeide er verzet. Want een kogge was niet groot. Al kon men er zitten op het voorkasteel en op het achterdek, al kon men in het kraaiennest klimmen om uren in de verte te kijken, al had men z'n eigen plek, een kogge was niet groot. Wanneer men zijn benen flink uitstreckte, raakte men de touwen of het drinkvat. Of men gooide de kannen en kruiken van de kok om. Wanneer men dacht eindelijk een plekje te hebben gevonden, dan kreeg men de tenen van een ander in zijn neus of men stak zijn eigen tenen in een haardos van een ander. Daar kwam dan ruzie van. Maar als je geen ruzie maakte, dan zat je uren tegenover elkaar in de kleine kogge, terwijl het water langs de boorden klotste. Ook kon het geducht stormen in de Jammerbocht en in het Skagerak. Dan was men overgeleverd aan de elementen en voelde men zich nietig als de kogge hulpeloos door de storm werd heen en weer geslingerd. Dan lootte het scheepsvolk onder elkaar wie van hen naar Santiago zou vertrekken om geld en was te offeren op het graf van St. Jacob, als ze behouden aan land kwamen. En als de koggen kaap Skagen gepasseerd waren, was het gevaar nog niet geweken.

Dan werd het zaak terdege uit te kijken. Want aan de overkant lag de scherenkust van Marsstrand. Ronde rotseilanden en scherpe steenklippen staken omhoog uit de zee. De scheepsheren bleven er liefst zo ver mogelijk vandaan. En niet alleen om de grillige, gevaarlijke kust, maar in de geulen en bochten huisden de piraten van de Westzee (later Noordzee genoemd): verschopten, vogelvrij verklaarden, ontevredenen uit de steden van het verbond der kooplieden, bij hun heer of koning in ongenade gevallen edelen en lansknachten, bewoners van het arme stenige land zelf, vissers, die slechte buit maakten. Maar als ze al die gevaren te boven kwamen of wisten te ontwijken, voeren ze eindelijk het Kattegat in. En als de wind gunstig was, voeren ze de volgende dag in de Sont, voorbij Helingsborg met de hoge, rode toren op de linkeroever. Daarna gleden de torens van Kopenhagen voorbij, waar de Deense koning woonde. En dan naderden ze Schonen....

Als de vloot vroeg in de zomer voor Schonen kwam, voelde menig scheepskind, dat voor het eerst de reis maakte, zich teleurgesteld. Was dat verlaten, treurig land het rijke Schonen? Daar stond een stenen kerk en daar lag een grauwe burcht en dan waren er de met zoden bedekte lage huizen. Op de heuvel stonden drie galgen en bij de zee stond eenzaam een kruis als teken van 's konings vrede.

Vooraf werd de haring, althans in 1365, ontdaan van de "ghelle"; dat was de taak van de "ghelleconen". Het vuil zal zijn toegevoegd aan de "grum", het visafval, waaruit de "grumkerle" haringsmeer moesten bereiden. Reeds in 1397 is sprake van het "grumagiêld", de opbrengst van dat bedrijf. Zeer streng werd er de hand aan gehouden, dat de haring ordelijk in de ton werd gelegd. Zouden de "laeggekonaer" de haring direct uit een schaal (molde) in de ton laten glijden, dan zou men dat "richten in syn hoeehste" (doodstraf). Hoe in Schonen de haring werd bewerkt is niet in details beschreven. Vermoedelijk heeft men de vis tot het volledig ontweien buikzijdig geopend, de kop afgesneden en deze als welkom bestanddeel aan de grum (= visafval) toegevoegd.

Maar waar waren de vele schepen en waar waren de heren van Lübeck, de rijken van Gotland, de prachtige ridders? En..... waar was de haring? Maar er kwamen meer Omme-landvaarders binnen zeilen. Geleidelijk werden de vitten bevolkt. Op het plein tussen de kerk en de burcht werden de tenten opgeslagen en de markt begon. Honderden koggen lagen op de rede en over de weg over de heide kwamen de kooplieden met hun wagens, kwamen ridders met hun knechten. Voor de taveerne hingen nu de schilden van hoge gasten. Het geld en het goed ging van hand tot hand. En uit de zee stroomde de rijkdom in vrachten levend zilver, want de haring was gekomen!

De Schonenvaarders² kregen een loden penning om hun hals, als teken, dat zij mee mochten helpen bij de vangst. Met karren werd de haring aan land gebracht, waar zij werd geakaakt door de gromkerels. Dan gingen ze naar de vrouwen, die van de vroege ochtend tot de late avond de haring in tonnen deden: een laag haring, een laag zout. Zij werden nauwlettend in de gaten gehouden door de scheepsheren en de voogden. Want van het werk van de pakers hing voor een groot deel de kwaliteit van de haring af. Toch gebeurde het een enkele maal dat een vrouw vlug haar tonnen gevuld wilde hebben en wier en stenen tussen de haring pakte. Want ze werden per ton betaald. Maar als het uitkwam, hing ze nog dezelfde avond aan de galg.

Daarna kwamen de kuipers, die de vaten dichtmaakten. Maar als het druk was konden de kuipers het werk niet aan. Dan gebeurde het soms dat het deksel van de ton sprong en de haring op de grond viel. Hier stonden strenge straffen op, want haring was een kostbaar product. Het was zwaar werken in de lange zomermaanden. Het zout beet en de zon brandde. De schouders van de mannen waren stuk van het sjouwen van de manden en de ruggen deden pijn van de touwen waarmee de boten aan land werden getrokken. De lucht werd zwaar van de stank, die de afval verspreidde en zwermen krijsende meeuwen hingen boven de vitten. Maar de haring bracht welvaart..... Maar eindelijk was de zomer voorbij. De drukte werd minder. Men begon zich gereed te maken voor de thuisvaart. Voordat de reis begon, gingen scheepsheren en scheepskinderen 's morgens ter mis en offerden was voor St. Olav, Sint Anne en Maria, de heilige moeder. Zij zongen en baden om bescherming en daarna scheepten zij zich in. "In Godes namen varen wij.....". Als ze dan na een week of langer weer de Zuiderzee invoeren en Harderwijk naderden, dan begroette de Sint-Nicolaas luidend de scheepskinderen en bliezen de wachters op hun hoorns. Zo haalde Harderwijk zijn Ommelandvaarders in. Tot slot nog een opmerkelijke zaak: Wist u dat de steden Stralsund en Harderwijk elkaar het recht betwisten de burger in hun stad te hebben gehad, die iets met het maken van het kompas van doen had? Voor wat Harderwijk betreft het volgende opmerkelijke bericht daarover: In 1398 woonde in Harderwijk iemand die Giesen Kompasmaker heette. Hij verhuisde naar Wismar. Over Stralsund heb ik niets kunnen ontdekken.

Noten:

1. Ommelandvaarders waren de schippers die in de [Middeleeuwen](#) de gevaarlijke tocht onder primitieve omstandigheden om [Jutland](#) naar de [Oostzeelanden](#) maakten Deze scheepjes voeren in opdracht van Nederlandse kooplieden.
2. Schonenvaarders bestonden uit schippers en kooplieden die handel dreven met het Deense Skåne (uitspraak "skone"), hier te lande aangeduid als Schonen, de zuidpunt van het huidige Zweden. In het volgende Vittepraetjes zal ik de deelname van Harderwijk aan de Hanzedagen belichten.

Het levensverhaal van J. Bruinink (mijn vader) in het kort: Mijn vader groeide op in het aannemersbedrijf van mijn opa, J.W. Bruinink, aan de Hoogstraat en was van origine timmerman. Hij bouwde mee aan huizen, deed veel onderhoudswerk en heeft ook heel veel herstelwerk aan bidders gedaan; hierdoor kende hij veel vissers en heeft daar ook prachtig plat "Harderwieks" leren praten, iets wat ze bij hem thuis nooit deden, zoals het een goeie gezin betaamt. Eind jaren '40 kreeg hij een zwaar ongeluk wat hij net overleefde. In die tijd wilde de familie Stadlander het zwembad, wat toen al beheerd en onderhouden werd door mijn opa, verkopen. Mijn opa heeft het gekocht en mijn vader is er exploitant geworden.

Het zwembad en het aannemersbedrijf waren destijds één bedrijf. Halverwege de zestiger jaren is dat gesplitst en heeft mijn vader het zwembad overgenomen; hij werd toen eigenaar-exploitantbadmeester. Veel mensen kennen hem dan ook als 'Badmeester Bruinink' en

hij heeft heel veel Harderwijkers leren zwemmen. Verder was er natuurlijk het schoolzwemmen, zwommen de militairen en verschillende trimgroepen er en altijd - niet te vergeten - de Woelwaters. Ons hele gezin heeft altijd geholpen zoals dat gaat in een familiebedrijf: we zaten aan de kassa, stonden in het theehuis om snoep en drinken te verkopen of hielden toezicht bij het bad. In het voorjaar voor de opening hielpen we altijd met schilderen en schoonmaken. Door de jaren heen zijn er veel dingen aan het bad verbeterd. In het begin was het een natuurbad waar gewoon vissen in zwommen, maar later kwam er een stenen kuip in en werd het water gechloreerd. In 1969 werd een overdekt instructiebad geopend. Over het algemeen herinneren mensen zich vooral het koude water. Mijn vader had plannen om een groter wedstrijdbad (overdekt) te bouwen en het buitenbad te verwarmen, maar de gemeente Harderwijk wilde zelf een zwembad bouwen en zij hebben eind zeventiger jaren het zwembad van hem gekocht.

Mijn ouders zijn toen in Hierden gaan wonen en zijn 8 jaar later weer naar Harderwijk verhuisd, waar ze tot het eind hebben gewoond. Op 15 april 2012 is mijn moeder overleden en 30 december 2012 mijn vader; ze zijn resp. 90 en 92 jaar geworden. Toen ze in 2010 60 jaar getrouwd waren hebben we op hun receptie nog een film en een diashow van het zwembad gedraaid, wat ze heel erg hebben gewaardeerd. Mijn vader beschouwde het zwembad altijd als zijn levenswerk en was er bijzonder trots op; hij kon er ook prachtige verhalen over vertellen.

Zelf ben ik bezig met het onderzoek en de voorbereidingen voor het schrijven van een boekje over het zwembad vanaf het begin in 1931 tot eind jaren '70, om dat stukje geschiedenis van Harderwijk vast te leggen. Er zijn waarschijnlijk nog veel mensen die herinneringen hebben aan het bad, foto's of zelfs filmpjes (ene heer Hoeksema schijnt ooit een filmpje gemaakt te hebben). Ik zal het erg op prijs stellen als u deze naar mij door wilt sturen of hierover contact met mij wilt opnemen: hbruinink@hknet.nl of 06-45925119.

Generatie I

Johannes Bruinink, timmerman en zwembadexploitant, geboren op 23-6-1920, gedoopt (Ned. Herv.) 29-8-1920, † op 30-12-2012 op 92-jarige leeftijd, begraven op 4-1-2013. Gehuwd op 3-10-1950 met **Gerritje Hoeksema**, geboren op 13-11-1921, † op 15-4-2012, 90-jaar, begraven op 19-4-2012, dochter van Derk Hoeksema, bakker, en Maria Worst .

Generatie II

Jan Wouter Bruinink, timmerman-aannemer, geboren op 19-3-1887, † op 15-4-1969 op 82-jarige leeftijd, begraven op 19-4-1969. Gehuwd op 26-jarige leeftijd op 30-4-1913 met de 23-jarige **Maria Hieter**, geboren op 18-6-1889, † op 29-8-1963 op 74-jarige leeftijd, begraven 2-9-1963.

Generatie III

Wouter Bruinink, visser, havenmeester, geboren op 2-12-1850, † op 23-4-1901 op 50-jarige leeftijd, begraven op 27-4-1901. Gehuwd op 31-jarige leeftijd op 14-6-1882 met de 28-jarige **Anna Maria Louw**, geboren op 9-12-1853, overleden op 26-10-1932 op 78-jarige leeftijd, begraven 29-10-1932.

Gehuwd (1) op 20-jarige leeftijd op 11-11-1874 met Jan Hendrikus Wakker, 24 jaar oud, landbouwer, geboren op 16-2-1850, overleden 12-1-1880 te Ermelo op 29-jarige leeftijd, zoon van Jan Wakker, kleermaker, barbier (1850) gep. militair (1891), en Maria Meilsma, dienstbode.

Generatie IV

Jan Bruinink, visser, zeilmaker, geboren op 15-7-1823, overleden op 1-8-1864 op 41-jarige leeftijd. Gehuwd op 22-jarige leeftijd op 29-4-1846 met de 24-jarige

Maasjen Jansen, geboren op 15-11-1821, † op 24-7-1864 op 42-jarige leeftijd.

Generatie V

Peter Jan Bruinink, visser, zeilmaker, geboren op 24-11-1795, gedoopt (Ned. Herv.) op 29-11-1795, overleden op 4-11-1860 op 64-jarige leeftijd. Gehuwd op 27-jarige leeftijd op 24-5-1823 met de 24-jarige

Femmetje Jans Schouten, dienstmeid, geboren op 23-1-1799 te Urk, gedoopt (Ned. Herv.) op 24-1-1799 te Urk, overleden op 16-1-1869 op 69-jarige leeftijd.

Generatie VI

Jan Bruining (Bruinink), visser, geboren op 23-1-1761 te Flensungen (Nassau, BRD) (gezindte: Ned. Herv.), overleden op 7-4-1832 op 71-jarige leeftijd.

Ondertrouwd op 23-2-1794, gehuwd voor de kerk op 33-jarige leeftijd op 9-3-1794 (Ned. Herv.) met de 28-jarige

Henderikjen Peters de Groot, gedoopt (Ned. Herv.) op 8-5-1765, overleden op 25-11-1851 op 86-jarige leeftijd.

Generatie VII

Johann Henrich Bräuning, ackermann, geboren op 1-9-1726 te Flensungen (Nassau, BRD), overleden aldaar op 19-2-1785 op 58-jarige leeftijd.

Gehuwd met **Anna Dorothea Böcher**, geboren op 9-12-1736 te Flensungen (Nassau, BRD), overleden aldaar op 6-2-1810 op 73-jarige leeftijd.

Tenzij anders vermeld is Harderwijk de plaats van geboorte, huwelijk en overlijden.

MULTITOOON

VERRASSEND ONGEWOON!

Kringloopartikelen
voor een
betaalbare prijs

inboedelservice:
bezemschoon
opleveren van woning
of kantoor

MULTITOOON: DE
WINKEL VOOR
KWALITATIEVE EN
BETROUWBARE
GOEDEREN!

oppimpen van
meubels naar uw
wensen en ideeën

ophalen en
bezorgen van
goederen

Multitooon winkel
Gelreweg 7
3843 AN Harderwijk
0341-274480

Multitooon werkplaats
Gelreweg 4B (ingang
Graaf Ottolaan)
3843 AN Harderwijk
0341-274480

Excursie op het terrein van het voormalige sanatorium Sonnevanck

Voor belangstellende leden organiseert Oudheidkundige Vereniging Herderewich woensdagavond **12 juni 2013** een (wandeling) excursie bij het voormalige Sanatorium Sonnevanck. Na ontvangst (bij de entree van verpleeghuis Sonnevanck) om 19.00 uur maken we een wandeling over het terrein van het voormalige sanatorium. U krijgt daarbij uitleg van Henk van Emaus, al 35 jaar medewerker van Sonnevanck en Theo Bakker, auteur van het boek Honderd jaar Sonnevanck. Er wordt uitleg gegeven over de functie van de gebouwen, ontwikkelingen op het gebied van tuberculose en de historie van dit bijzondere terrein. Om 20.15 uur worden we ontvangen in het restaurant waar de documentaire 'Kuren' wordt getoond, gemaakt door Joke Zandstra, over de periode die ze vroeger in het sanatorium heeft doorgebracht. Na afloop is er tijd om na te praten en vragen te stellen. Rond 22.00 wordt de avond afgesloten. Er is plaats voor ongeveer 40 belangstellenden. Belangrijk is dat u goed ter been bent. Gang van zaken: Wie het eerst komt het eerst maalt. Vol = Vol. Krijgt u na aanmelding geen bericht dan bent u van harte welkom. Bij overinschrijving zullen de laatste personen die zich hebben aangemeld een volmelding krijgen. Joke Zandstra is zelf niet aanwezig, maar geeft toestemming voor de vertoning van de door haar gemaakte documentaire 'Kuren'. De kosten voor de avond bedragen 5 euro, te voldoen bij aankomst. U ontvangt hiervoor tevens een consumptie. Aanmelden voor 3 juni a.s. bij secretaris@herderewich.nl

Bijgaande luchtfoto van Harderwijk in winterse omstandigheden, gemaakt door Han dergaande zon een sprookjesachtige sfeer geeft. De foto is tot 1 april in twee formaten
Woont u buiten Harderwijk? Dan graag 1 euro extra overmaken voor portokosten.
t.n.v. penningmeester Herderewich onder vermelding van foto Harderwijk +

van Zadelhoff. In kleur is de foto mooier omdat het roodoranje strijklicht van de te bestellen. 10 x 15 voor € 4,50 of 13 x 18 voor € 6,50.

Het genoemde bedrag kunt u overmaken op rekeningnummer 3036192 uw naam en adres. In de maand april wordt de foto dan bij u thuisbezorgd.

on-

Jacob(us) Zikking (generatie IV), de jongste zoon van Henricus Johannes werd geboren op 10 januari 1841 te Harderwijk en overleed op 23 februari 1915. Zijn beroep was schrijnwerker/meubelmaker. Op 27 mei 1868 trouwde hij te Harderwijk met **Elisabeth Schiffmacher**. Zij was geboren op 8 juli 1841 te Harderwijk en overleed daar op 7 april 1885. Elisabeth was de dochter van Albertus Schiffmacher, beroep slager en Catharina Bekkers. Getuigen bij het huwelijk waren Wilhelmus Johannes Zikking, winkelier, broer van de bruidegom, wonend te Harderwijk; Jacobus Antonius Sandaal, timmerman, zwager van de bruidegom, wonend te Amsterdam; Petrus Everhardus Nijenhuis, molenaar, wonend te Harderwijk, geen familie; Hendrikus van de Weijer, timmerman, wonend te Harderwijk, geen familie.

Jacob en Elisabeth trouwden 21 jaar na het huwelijk van Jacobs ouders. Harderwijk was ondertussen enigszins veranderd. Het was gegroeid naar 6502 inwoners. Ingedeeld naar kerkelijke gezindte: Nederlands Hervormd 5458, Evangelisch Luthers 19, Christelijk Gereformeerd 19, Doopsgezind 6, Remonstrants 3, Rooms Katholiek 667 en Israëliisch 114.

Harderwijk was nog steeds een agrarische gemeente. Dit blijkt uit de akkeropbrengsten en de veetelling van dat jaar: 52.500 mud aardappelen 5509,5 mud graan, 75,25 mud erwten en bonen, 130 stuks paarden en ezels, 1240 runderen, 550 schapen, 340 geiten en bokken, 650 varkens en 1200 hoenders.

De vloot bestond uit 53 schepen, n.l. 20 grote botters, 8 kleine botters, 6 bonsjes, 5 pluten, 6 kleine nettenscheepjes en 6 bootjes. De bemanning van de hele vloot bestond uit 123 personen. Harderwijk bezat twee werven, die alleen dienst deden voor kleine reparaties. Op Amsterdam voeren twee schepen. Drie beurtschepen onderhielden een dienst tussen Groningen, Kampen, Harderwijk en Amersfoort. De infrastructuur was verbeterd. In 1830 was de Zuiderzeestraatweg tussen Amersfoort en Zwolle gereedgekomen. De Nederlandsche Centraal Spoorweg Maatschappij opende in 1863 de spoorlijn van Utrecht naar Hattum.

In datzelfde jaar werd een telegraaflijn langs de spoorbaan Utrecht-Amersfoort-Harderwijk-Zwolle aangelegd. Door deze ontwikkelingen nam het goederenvervoer per spoor meer en meer toe, vooral het vervoer van hout en dennenmasten. Eveneens nam de aanvoer van steenkool toe.

In deze tijd dreef Jacob zijn meubelmakerij in de Hondegatstraat. Volgens de beschrijving van de Gezondheidscommissie (1917) bestond het pand uit acht vertrekken, t.w. een winkel, een magazijn, twee woonkamers, een keuken en drie slaapkamers. De meeste vertrekken waren voorzien van ramen, zodat de kamers geventileerd konden worden. Het pand was nog niet op de waterleiding aangesloten.

Het water moest bij de pomp gehaald worden.

In 1880 werd Jacob Zikking in een verenigde zitting van het rooms-katholiek Parochiaal Kerk- en Armbestuur met algemene stemmen tot lid van het Armbestuur gekozen. Jacob had in voorgaande jaren al een paar keer kandidaat gestaan. In een brief aan de aartsbisschop van Utrecht monseigneur A.I. Schaepman werd door het kerkbestuur om goedkeuring gevraagd. Deze goedkeuringsaanvraag vond bij elke verkiezing plaats, maar zeker voor Jacob daar hij een schoonzoon was van een ander bestuurslid. Jacob is in 1885 en in 1907 weer gekozen tot bestuurslid van het Armbestuur. Jacob Zikking en ook andere leden van de familie droegen hun steentje bij voor de restauratie van de vervallen Catharinakapel tot parochiekerk in 1912. Hij doneerde 100 gulden.

Kinderen van Jacob(us) en Elisabeth:

Barbara Antonia, geboren op 22 februari 1869 te Harderwijk. Getuigen bij de aangifte van de geboorte van Barbara waren Albertus Schiffmacher, 55 jaar, slager en Wilhelmus Johannes Zikking, 33 jaar, winkelier. Zij overleed 14 december 1929 te Amsterdam. Barbara was gehuwd op 7 september 1892 met **Henricus Petrus Johannes Gerver**, geboren te Amsterdam.

Zijn beroep was hovenier. Henricus was de zoon van Hendricus Josephus Franciscus Gerver en Alida Maria Thijsen. Getuigen bij het huwelijk waren Christiaan Johannes Thijsen, 58 jaar, win-

welier, oom, wonend in Amsterdam; Josephus Christiaan Alooisius Gerver, 30 jaar, onderwijzer, broer van de bruidegom, wonend te Amsterdam; Amsterdam; Christiaan Schiffmacher, 50 jaar, vleeshouwer, wonend te Harderwijk, oom van de bruid; Johannes Everhardus Wouters, 47 jaar, koopman, wonend te Harderwijk, oom van de bruid.

Catharina Maria, geboren op 5 januari 1871 te Harderwijk.

Getuigen bij de aangifte van haar geboorte waren Albertus Schiffmacher, 57 jaar, slager; Willem Zikking, 35 jaar, winkelier. Zij overleed op 3 mei 1951 te Culemborg. Zij was gehuwd op 28 mei 1902 te Harderwijk met **Eeltje Ypma**, geboren op 26 augustus 1872 te Bolsward. Hij was de zoon van Fopke Ypma en Oeke van der Meulen. Getuigen bij het huwelijk: Christiaan Schiffmacher, 60 jaar, slager, oom, wonend te Harderwijk; Albertus Wilhelmus Henricus Zikking, 27 jaar, meubelmaker, broer van de bruid, wonend te Harderwijk; Sjoerd Ypma, 38 jaar, muziekonderwijzer, broer van de bruidegom, wonend te Alkmaar; Jan Ypma, 31 jaar, fotograaf, broer van de bruidegom, wonend te 's-Gravenhage.

Eeltje overleed op 11 januari 1928 te Tiel. Zijn beroep was fotograaf. Catharina en Eeltje Ypma liggen begraven op de Rooms-katholieke begraafplaats te Culemborg.

Alijda Emerentia Christina, geboren op 18 december 1872 te Harderwijk. Zij overleed daar op 10 januari 1928. Getuigen bij de aangifte van haar geboorte waren Albertus Schiffmacher, slager en Hendrikus Theodorus van Westendorp, koster.

Albertus Wilhelmus Henricus, geboren op 27 februari 1875 te Harderwijk (zie pagina 28, en daarna **Johanna Antonia Maria**, geboren op 13 juni 1877 te Harderwijk Getuigen bij de aangifte van haar geboorte waren Albertus Schiffmacher, slager en Wilhelmus Johannes Zikking, winkelier.

Zij trouwde op 1 juni 1910 te Harderwijk met **Eugène Pierre Jean Corneille Terheggen**, geboren te Huybergen, beroep ambtenaar bij het C.B.S., zoon van Petrus Cornelis Terheggen en Johanna Anna Rock. Getuigen bij het huwelijk: Eeltje Ypma, fotograaf, zwager van de bruid; Hubert Jan Terheggen, onderwijzer, broer van de bruidegom en zwager van de bruid; Albertus Wilhelmus Henricus Zikking, meubelmaker, broer van de bruid; Lambertus Josephus Petrus Cleks, boekhouder, zwager van de bruidegom. Na het overlijden van haar man keert Johanna met haar twee kinderen Hubert Marie Joseph en Henri Jacques Pierre Terheggen naar Harderwijk terug. Ze woont in bij haar broer Albertus Wilhelmus Henricus in het pand aan de Schoenmakersstraat, tegenwoordig nummer 9. Johanna verhuist in 1921 met haar twee zoons naar Vijhesstraat 17. Haar beroep is dan drogist. In 1937 vertrekt ze naar Breukelen/Nijenroode. Zij overleed op 22 maart 1942 te Utrecht.

Alieda Margaretha Maria, geboren op 27 januari 1880 te Harderwijk. Zij overleed op 9 juli 1943 te Nijmegen. Gehuwd op 24 september 1902 te Harderwijk met **Hubert Johan Terheggen**, geboren 24 september 1872 te Zundert, beroep onderwijzer, zoon van Petrus Cornelis Terheggen en Johanna Anna Rock. Getuigen bij het huwelijk: Christiaan Schiffmacher, slager, oom; Albertus Wilhelmus Henricus Zikking, meubelmaker, broer van de bruid; Antonius Johannes Aloysius Zikking, winkelier, neef van de bruid; Johannes Petrus Wanders, winkelier, neef van de bruid.

Levenloos kind van het mannelijk geslacht, overleden 7 april 1885

Albertus Wilhelmus Henricus Zikking (generatie IV) werd in Harderwijk op 26 februari 1875 geboren. Getuigen bij de aangifte van zijn geboorte waren Albertus Schiffmacher, slager en Pieter de Vroom jr., bakker. Albertus overleed te Harderwijk op 23 november 1920. Zijn beroep was meubelmaker, schrijnwerker. Op 10 augustus 1910 trouwde hij te Harderwijk met **Anna Francisca Clemens**, geboren 20 oktober 1881 te Enschede.

Zij was de dochter van Antonius Lambertus Clemens en Petronella Bouwmeester. Anna overleed op 15 juli 1937 te Harderwijk. Getuigen bij het huwelijk waren Johannes Henricus Josephus Clemens, leraar gymnastiek, broer van de bruid; Theodoor Louis Clemens, broer van de bruid; Henricus Petrus Johannes Gerver, hovenier, zwager van de bruidegom; Hubertus Johan Terheggen, onderwijzer, zwager van de bruidegom. Zij woonden Hondegatstraat 9 te Harderwijk. Op de eerste algemene ledenvergadering van de Vereniging "Ambachtsschool voor de Over-Veluwe" op 20 februari 1914 werd Albertus Wilhelmus Henricus Zikking tot penningmeester gekozen.

Kinderen:

Petronella Jacoba Mathilda (generatie V), geboren op 9 maart 1912 te Harderwijk

Jacobus Hendrikus Anthonius (generatie V), geboren op 26 maart 1916 te Harderwijk.

**Bezoek onze website
www.casaverhuurcuracao.nl
en neem vrijblijvend contact met ons op.**

Het zou de in gang zijnde of komende woningbouw moeten zijn, maar anders springt er in het eerste kwartaal van 1913 nu niet direct een onderwerp uit dat het plaatselijke nieuws helemaal domineert. Wel meldt de krant landelijk- en wereldnieuws, met daarin al de contouren van de komende tijd en dan met name de schermutselingen her en der die zullen uitlopen op de Eerste Wereldoorlog. Het vrouwenkiesrecht is ook onderwerp van discussie; vanuit Engeland halen diverse berichten hier de kranten. En dan is er in eigen land natuurlijk aandacht voor de periode 1813 - 1913, het land een eeuw onafhankelijk. Er zal een officiële legpenning worden geslagen.

— Ter gelegenheid van het eeuwfeest van het herstel der onafhankelijkheid van ons land, zal aan 's rijks munt een groote legpenning worden geslagen, vervaardigd door Wienecke; de penning zal in goud, en zilver en brons voor 't publiek beschikbaar gesteld worden.

In onze stad neemt de Oranjevereniging het voortouw om plaatselijk de feestelijkheden te organiseren.

In Oldenzaal wordt geld ingezameld om de toren van de Sint Plechelmuskerk in verband met dit jubileum van een nieuw uurwerk te voorzien. Er wordt opgemerkt dat dit misschien ook wel een goed idee voor het stadhuis in Harderwijk zou zijn, want hier is de klok regelmatig van slag. Veel verenigingen houden in deze tijd hun jaarvergadering en de krant doet er uitgebreid -of soms iets minder uitgebreid- verslag van. Voorzitter K. van Schouwen van de vereniging "Steun voor 't behoeftige Schoolkind" is enigszins teleurgesteld in de "niet talrijke" opkomst op de jaarvergadering. Uit het jaarverslag blijkt dat er op school A, naast 60 paar klompen, ook enkele gedragen kledingstukken en zelfs een geheel nieuw pak zijn uitgedeeld.

Ook leerlingen van school E in Hierden ontvingen klompen of kledingstukken. Er is sprake van een klein batig saldo, maar aangezien de inkomsten en uitgaven bijna even groot zijn, ziet het bestuur graag aanwas van nieuwe leden, om iets andere verhoudingen te krijgen. Een voorstel om de ontvangen gelden bij de plaatselijke leveranciers te besteden wordt aangenomen. Verder wordt besloten om aan kinderen van arme ouders gratis een bloempje te verstrekken, dat zij dan zelf kunnen opkweken. Misschien wordt hier dan de grondslag gelegd voor de oprichting van een floralia-vereniging en zal "de ernst tot het kweken van bloemen zeer worden opgewekt". De Vrouwenarbeidsschool kan op de jaarvergadering nog een batig saldo melden, dat vooral een gevolg is van de verhoging van de subsidie van rijk en provincie resp. van fl. 1500.- naar fl. 2000.- en van fl. 335.- naar fl. 443.-. Een paar kleinere voorgenomen verbeteringen zijn gerealiseerd, maar verhoging van de salarissen van de onderwijzeressen moest achterwege blijven. De afdeling van de Volksbond tegen Drankmisbruik heeft onder voorwaar-

den eenmalig een subsidie van fl. 25.- verstrekt. Hiervoor moet de school tien meisjes uit de allerarmste gezinnen de kookcursus laten bijwonen. Het bestuur stemt hiermee in, overeenkomstig de gedachte van de Bond dat "het nuttigen van een goede volkspot" het drankmisbruik tegengaat. De afdeling Harderwijk van het Nederlands Werkliedenverbond Patrimonium houdt meerdere bijeenkomsten, waarop o.a. de pensioengerechtigde leeftijd onderwerp van de discussie is. Op de komende tweedaagse vergadering van de landelijke bond in Rotterdam is de afdeling van plan te pleiten voor het stellen van de pensioengerechtigde leeftijd 65 in plaats van 70 jaar. Het oorspronkelijke plan -70 jaar- is echter al in een zodanig ver stadium dat het hoofdbestuur ontraadt het voorstel voor 65 jaar daar nog aanhangig te maken. Maar de plaatselijke afdeling zal blijven ijveren voor stappen voor een lagere pensioenleeftijd. Het hoofdbestuur stemt wel in met het voorstel van Harderwijk om meer propaganda te maken voor de 10-urige arbeidsdag en er bij regering en volksvertegenwoordiging op aan te dringen deze zaak

spoedig voor de verschillende bedrijven te regelen. De Harderwijker Werkliedenvereniging viert het eerste lustrum op de jaarvergadering van 31 januari. De vereniging is in die tijd gegroeid van 40 naar bijna 200 leden, terwijl er ook nog 88 begunstigers zijn. Een tamelijk groot aantal zieken heeft het afgelopen jaar "hooge eischen aan de kas gesteld", want er is fl. 1400,- uitbetaald.

Het bestuur stelt voor dat aan één lid in één boekjaar voortaan maximaal 4 weken fl. 5.- en daarna nog 4 weken fl. 2.50 uitgekeerd kan worden. Als langere steun nodig is zal het bestuur hierover beslissen. Er is geld bijeengebracht om een vaandel te laten maken en dit wordt nu onthuld. Later zal het in de etalage van Ten Broek te zien zijn. Burgemeester Kempers is deze avond aanwezig; hij spreekt als erevoorzitter aan het eind van de avond een stichtelijk woord,

hoewel het geen vereniging met een christelijke grondslag betreft. Aan het slot wordt uit volle borst een lied aangeheven, dat de aanwezigen "samenbrengt en verenigt in 't huis van Oranje", het oude "Wilhelmus van Nassauwen".

Hierop onthulde de Eere-Voorzitter het nieuwe vaandel, dat door leden en begunstigers der vergadering aangeboden werd. ZEd.Achth. wees op het zinnebeeld van het vaandel (Twee ineengeslagen handen) hopende dat dit het voortdurend beeld mocht zijn van den onderlingen band in de vereeniging.

Dan is er nog Volkswaarbaarheid, dat op 20 januari samenkomt. Naast het bestuur en enkele leden is burgemeester Kempers aanwezig, ook hier in zijn hoedanigheid van erevoorzitter. De vereniging heeft een cursus Eerste Hulp bij Ongelukken georganiseerd. Er is een klein nadelig saldo, maar als de komende contributie is voldaan, is dit weer weggevoerd, zo is te lezen.

De S.D.A.P. heeft als spreker uitgenodigde de heer A. Dijkgraaf uit Schoonhoven, een kandidaat-Kamerlid. Hij stelt dat zijn partij toch wel bij uitstek de partij voor vrede is en hij hekelt de enorme uitgaven die de landen, ook Nederland, zich getroosten om zich tot de tanden toe te bewapenen, terwijl "voor de leniging van den nood onzer ouden van dagen geen geld te vinden is". Spreker betreurt het dat van het christendom geen waardering of steun, maar eerder scheldwoorden te verwachten zijn. Acht personen geven zich deze avond op als lid. Enkele maanden later is er een gecombineerde propaganda- en feestavond die heel druk bezocht wordt. Er is een toneelvoorstelling en er worden voordrachten verzorgd.

De verslaggever heeft geen tijd gehad tot het eind van de avond te blijven, maar hij heeft later vernomen dat alles in goede orde verlopen is. Enkele uitvoeringen en lezingen hebben te maken met een minder grote opkomst, omdat de bijeenkomsten samenvallen met andere evenementen. Maar als in zo'n geval de concertzaal maar half gevuld is, zit dit wel lekker ruim, en

als er dan ook nog verzocht wordt voor de pauze niet te roken, is dit helemaal comfortabel, zo meldt de krant, waarin ook nog bericht wordt dat er hier steeds minder animo voor het carnaval is.

— Een flauwe weerchijs van de Carnavalspret, zooals die in 't Zuiden van ons land wordt genoten, was hier gisteravond waar te nemen, gelijk dit elk jaar, maar in steeds geringer graad, voorkomt. Slechts enkele kleinen doen hun erbarmelijk gezang hooren, maar aan de meeste huizen durven ze niet te verschijoen, terwijl zij dan nog bij zeer velen van de deur worden gewezen. Een last voor de dienstboden, die telkens naar de bel kunnen loopen; een hindernis voor neringdoenden, waar de kinderen plaats nemen voor den ingang en de klanten bemoeilijken en het bevorderen van cigarettens rooken.

Over het Militair Tehuis wordt een paar keer vergaderd, dit in verband met de bouwplannen aan de Stationsweg. De gemeente heeft toestemming van G.S. gekregen om een stuk grond bij het exercitieterrein achter de huizen aan de Stationsweg, te verkopen voor de bouw van een nieuw tehuis. Enkele aannemers schrijven in voor bedragen tussen fl. 13.880.- en fl. 17.800. Na aanhouding van de gunning krijgt de laagste inschrijver het werk, nadat de prijs nog iets naar beneden is aangepast, en wel naar fl. 13.000.-.

Veel aandacht is er voor de bouw van de onderofficierswoningen aan de Wilhelminalaan, ook als de eerste steen wordt gelegd. Er is zelfs sprake van de aanleg van riolering, die langs de melkfabriek aan de Stationsweg door de stadswiden naar de zee zal gaan. Of de woningen in het nabije Nachthok dit ook al krijgen wordt niet vermeld, maar dat is niet erg aannemelijk.

De heer L. von Munching is de nieuwe eigenaar van Hotel Oranje-Mecklenburg. De huurder, die naar zeggen niet aan zijn geldelijke verplichtingen voldeed, heeft op korte termijn de aanzegging gekregen het pand te verlaten. Hij geeft hieraan wel heel snel bijzonder gevolg als hij een paar weken voor

1 maart de boel in de steek laat en op een ochtend al met de eerste trein de stad verlaat. De krant weet te melden dat vele (plaatselijke) neringdoenden "met aanzienlijke bedragen bij deze geschiedenis te kort komen".

De heer Ebbenhorst Tengbergen uit Groningen heeft interesse in een stuk (heide) grond, gelegen aan de Molenweg in Hierden. Na enig overleg over de oppervlakte en de prijs is de zaak rond en komt er een houten woonhuis op. De architect Kok heeft hiervoor een tekening gemaakt en een aannemer van buiten Harderwijk bouwt het voor

— Onder architectuur van den heer D. Kok Jz. is bij onderhandsche aanbesteding aan W. J. Siebkes te Nunspeet opgedragen: het bouwen van een houten woonverblijf aan de Molenweg te Hierden, voor den heer van Ebbenhorst Tengbergen te Groningen voor de som van f 3300.

Een andere aanbesteding gaat over het slechten van molshopen op de gemeente-weide. De drie personen aan wie het werk gegund wordt hebben niet als laagste ingeschreven. De laagste inschrijver komt niet aan bod, omdat hij de vorige keer de werkzaamheden maar half heeft verricht. Er wordt besloten tot afronding van de hoek van de Touwbaan bij villa Flevorama.

Op de jaarvergadering van de visserijvereniging Onze Toekomst wordt het reilen en zeilen in de visserij besproken. Al eerder is het opgevallen dat de haven van Harderwijk totaal niet oogt. Hier zal nodig iets aan moeten gebeuren. Op 13 februari wordt er hier een botter te water gelaten, die bestemd is voor de fa. Jongejan te Scheveningen. Ook de komende visafslag is enkele keren in het nieuws. Er is een voorstel de hoofdagent van politie P. Hannessen tot directeur te benoemen, dit in verband met zijn goede kennis van de vis.

De krant meldt dat leden van

diverse vissersfamilies, vooral Noordzeevissers, Harderwijk gaan verlaten om in Leerdam op de glasfabriek, buiten de visserij dus, een bestaan op te bouwen. Tien gezinnen zijn vertrokken; de verdiensten zijn fl. 7.- per week als aanvangssalaris, met daarbij vrij wonen en een bedrag van fl. 1.80 als vergoeding voor licht.

De burgemeester en zijn vrouw hebben enkele weken geen gelegenheid gegeven voor "ontvangst", maar vanaf midden januari is dit wel weer het geval, op het gewone uur. De naam van de vorige burgemeester Jhr. Mr. Elias, nu te Zaandam, wordt nog een keer genoemd in verband met een rechtszaak. Hij heeft op een reispas onjuiste gegevens van zijn zoon ingevuld, maar de Hoge Raad ontslaat hem van rechtsvervolging. Raadslid Vierhout haalt de krant in verband met een overtreding tegen de wet op het ophokken van vee binnen de kom van de gemeente, zonder schriftelijke toestemming van B. en W.

Hij is veroordeeld tot fl. 3.- boete, subs. 2 dagen hechtenis, maar hij tekent bij de rechtbank in Zwolle appèl aan tegen dit vonnis. De Officier van Justitie meent dat B&W van Harderwijk bij de uitvoering van de verordening hun bevoegdheid te buiten zijn gegaan. Later stellen enkele raadsleden voor de regels voor het ophokken van vee uit de plaatselijke politieverordening te halen.

De oude R.K. kerk aan de Grote Poortstraat, die sinds 1805 dienst heeft gedaan, krijgt nu een andere functie. Voor 1805 kwamen de rooms-katholieken samen in een gebouw er tegenover, ook aan de Grote Poortstraat.

Maar nu wordt op 28 januari de nieuwe locatie, de Catharinakerk ingewijd door dr. H. v.d. Wetering, de aartsbischop van Utrecht.

Eigenaar H.L. van Uchelen

Nog enkele dagen en de katholieke Gemeente alhier zal de oude kerk in de Grootpoortstraat verlaten en geregeld opgaan naar de kerk van St. Catharina in de Academiestraat. Reeds is men bezig, een en ander daarheen over te brengen. Het oude gebouw in de Grootpoortstraat heeft jaren lang als kerk dienst gedaan.

In 1805 n.l. werd het voor dat doel aangekocht en werd toen nader omschreven als: een erf met de huur. De katholieke Gemeente kocht het voor de somma van f1600.— onder afstand van de in gebruik zijnde kerk daar vlak tegenover (perceel van de Wed. de Nooij). Evenals thans lieten de ingezetenen zich toen niet onbetuigd, waar het gold den eeredienst te steunen,

verkoopt een huis aan de Bruggestraat, bewoond door Van Munching, aan Pius voor uitbreiding. Zoals altijd worden er weer erfhuizen en verkopeningen aangekondigd. Aan de Vischmarkt vindt een verkoping van huisraad plaats ten huize van de heer J.L. Brands. Het huis wordt ook verkocht, door notaris Hoffman uit Nunspeet. Het wordt ingezet op fl. 525.-, waarna Roelof Jansen Azn. het koopt voor fl. 610.-.

Bericht van Inzet.

Notaris HOFFMANN bericht dat het huis op de Vischmarkt te Harderwijk, van J. L. BRANDS is ingezet op . . . f 525.—.

Toeslag blijft bepaald op **Dinsdag 18 Februari 1913**, des avonds **8 uur**, in het Hotel „BAARS” te Harderwijk.

Verhoogingen kunnen inmiddels worden gesteld ten kantore van Notaris HOFFMANN te Nunspeet.

In een later bericht is sprake van een grote drukte aan het station op 21 februari, als de familie J.L. Brands met 7 personen en fam. G.J. Brands met 11 personen naar Amerika vertrekken.

Een erfhuis is er voor de erven Willem Klein in Tonsel. In deze tijd trouwen zoon Bart en dochter Gerritje Klein op dezelfde dag, 19 februari, resp. met Aaltje van Asselt en Jacob van Beek. Geen vreugde echter in het pas begonnen jaar bij de familie Epe aan de Zandsteeg. De 64-jarige Jan Epe, echtgenoot van Eijbertje Timmer, valt 6 januari onder het werk levenloos neer.

De familie Neeb verliest op 12 maart een zoon en broer van 29 jaar. De overledene is advocaat en kandidaat-notaris en fungeert ook als plaatsvervangend kanton-rechter.

Tot slot nog enkele geboorte-berichten: De 2^e februari wordt bij Hendrik Petersen en Elizabeth Hendrika Mons een zoon geboren, ook Hendrik genaamd, en op 17 februari ziet Henri Joseph het levenslicht, zoon van Pieter Willem Lancee en Maria Sophia Florin. Nog een bekende naam is Herman Wiebren, geboren op 6 maart, zoon van Herman Wiebren Buma en Johanna Berendina Voerman. Allen zijn later min of meer bekende personen geworden.

Heden overleed tot onze diepe
droefheid onze geliefde zoon en
broeder

**Mr. JOHAN FREDERIK
WILLEM NEEB,**
Cand.-Not.

Mr. J. F. NEEB.
G. W. J. NEEB.

Harderwijk, 12 Maart 1913.

*Ter aarde bestelling Zaterdag 15
Maart, 's namiddags 1 uur.*

*Bezoeken kunnen niet worden ont-
vangen.*

Atletiek bij Athlos is als een warm bad.

Atletiekvereniging Athlos vierde in februari 2013 haar 60-jarige jubileum. Aan mij is gevraagd voor het Vittepraetje een stukje te schrijven over de geschiedenis van Athlos (1953-2013). Dan is het leuk eens uit te zoeken wat het eerste is wat we over de atletiek in Harderwijk kunnen vinden, om de vraag te kunnen beantwoorden hoe Athlos is ontstaan. Ik heb daarom teruggerepen op een document dat is gemaakt naar aanleiding van het 40-jarig jubileum van Athlos.

Dat document gaat terug tot 1938. Het betreft een artikel van de nog steeds actieve Jacob Haklander uit 1972, ook wel “Mr. Athlos” genoemd. Hij noemde zijn stuk: *1938-1952 ‘de prehistorie.’* Jacob heeft veel voor de loopsport in Harderwijk betekend. Zo heeft hij bijna elke functie bij Athlos bekleed, was een man van het eerste uur en legt hij nog steeds zijn niet aflatende energie in de wandelsport. Maar zoals dat dan gaat: als je belangstelling hebt in de historie van de vereniging komt er vanzelf toch nog een ouder signaal van ver voor 1938 over het atletiekverleden in Harderwijk. Boeiend door het taalgebruik in een tijd dat atletiek beoefenen niet alleen al gezond werd gevonden maar vooral ook deftig. Wellicht betekende deftig in die tijd iets wat nu sociaal wordt genoemd. Je was daarnaast in de omstandigheid dat je het je kon permitteren daar de tijd voor te nemen. Ik wil u dat niet onthouden. We hebben het over een artikel van let wel *25 juli 1917*. Bijna 100 jaar geleden en in de tijd van de 1ste Wereldoorlog. In Harderwijk woonden duizenden Belgische geïnterneerden in een drietal vluchtelingenkampen, aan de rand van en net buiten de stad. Het artikel is geschreven in de stijl van die tijd en ik wil u dat niet onthouden.

Harderwijk, 25 juli 1917

“ De Nederlandsche Athletiek-Unie, die voor doel heeft het verspreiden der Athletiek onder het Nederlandsche volk en in het Nederlandsche leger zet thans haar edele programma voort, met door zoowat in alle hoekjes van het land demonstraties te geven in de Athletiek. De “Cercle Athlétique” van het kamp van Harderwijk, aangesloten bij de N.A.U., zal in de maand Augustus een groote Atletiekdemonstratie houden op het militaire exercitieplein vlak voor Mecklenburg en kamp Kranenburg. Op het programma vinden wij 100, 400 en 800 M. hardloopen, kogelstooten, verspringen, polsstokhoogspringen, discuswerpen, hoogspringen, discuswerpen, estafetteloop en Zweedsche gymnastiek, uitgevoerd met muziek. Harderwijker jongens en Nederlandsche militairen zullen uitgenoodigd worden om aan verscheidene nummers deel te nemen, terwijl de leden van de “Cercle Athlétique” onderling hunne koersen zullen betwisten. Het sportbureau van het kamp in Harderwijk onder leiding van den Edel-Gestrengen heer luitenant de Monchy heeft zijn algehelen steun aan het feest en zorgt voor eene flinke organisatie. Een muziekkorps zal de stemming hoog op houden onder de talrijke aanwezigen. Iedereen heeft vrijen toegang, zoodoende zal gansch het Harderwijker publiek kunnen genieten van eenige uren gezonde en deftige ontspanning.”

Door de 1ste wereldoorlog en de daarop volgende crisis heeft de atletiek in de jaren daarna niet zo'n grote vlucht genomen. In zijn artikel uit 1972 schrijft Jacob Haklander dat de eerste Singelloop, daar waar het volgens hem allemaal is begonnen, pas in 1938 werd gehouden, net als in 1917 tussen burgers en militairen. Deze loop werd gewonnen door de voetballers Bart Michelsen en Zwerus Amptmeier. Vroeger liepen de voetballers vaak in de bossen voor hun basistraining. Een verschil met tegenwoordig, je komt nu geen voetballer meer tegen in de bossen. In 1946 net na de 2de Wereldoorlog heeft de atletiek van VVOG zich aangemeld bij de KNAU en in 1953 ontstond pas A-VVOG: het moment waarop het huidige Athlos is geboren. Jacob Haklander schrijft: “Grote initiator hiervan was de heer B.A. Vos. Hij kreeg een groepje jongens zo ver om 2 tot 3 keer in de week met hem mee te lopen. De groep kwam bijeen in zijn huis en ze liepen zowel in als om Harderwijk. Vooral de laatste kilometers werd er geknokt wie het eerst thuis was bij mevrouw Vos om als eerste gebruik te kunnen maken van de douche.

Ze dronken wat en er bestond enthousiasme om een vereniging op te richten die de prachtige naam “Gazelle” kreeg. De hele groep “Gazelle” is vervolgens op 31 januari 1953 overgegaan in A-VVOG onder leiding van voorzitter/trainer de heer B.A. Vos”. Deze is in 1954 opgevolgd door Ed Soomer omdat Vos werd overgeplaatst. Ed Soomer kon in de tien jaar dat hij voorzitter was een goed team samenstellen waarmee nationale wedstrijden werden bezocht en gewonnen. Athlos zelf is dus pas veel later ontstaan. We spreken dan over januari 1985. In 1978 splitste AV De Strokel zich af van AV Spero. AV Spero was in 1977 vlak na de opening van de nieuwe sintelbaan in 1976 ontstaan, omdat er

behoefte bleek zich te onderscheiden van de voetballers van VVOG. Een betreurenswaardige onenigheid tussen trainers leidde tot de afsplitsing van AV De Strokel, hetgeen tot januari 1985 heeft voortgeduurd. Harderwijk was te klein voor twee at-

letiekverenigingen dus werden de krachten weer gebundeld. Deze jaren en de jaren daarna kenmerkten zich tot ongekende populariteit van de loopsport, en daar heeft Athlos flink van geprofiteerd en daar profiteert zij nog van. In de jaren 1976-1993 verdubbelde het ledental nagenoeg tot bijna 400. Daarna stabiliseerde het ledental zich om na de komst van de nieuwe, door de Gemeente Harderwijk vrijwel geheel gesubsidieerde tartanbaan in 2002, weer sterk te gaan groeien. Bij mijn aantreden als voorzitter in 2004 had Athlos ruim 400 leden. Inmiddels zijn dat er ruim 700 in 2013. Het nieuwe clubhuis werd in 2006 geopend met 600.000 euro aan eigen middelen en een flinke subsidie van de Gemeente. Het is een van de fraaiste clubhuizen in Nederland geworden.

Vooral de recente belangstelling van de jonge jeugd voor atletiek is opvallend. Athlos heeft onlangs het pupillentrainerscorps moeten verdubbelen om die toestroom aan te kunnen.

Leden van Athlos bestempelen Athlos vrijwel unaniem als een “warm bad”. Ik mag wel zeggen dat ik daar gepast trots op ben. Zelfs de groep in de puberleeftijd, gekenmerkt door “het ontdekken van alles wat er nog meer is”, is nog nooit zo groot geweest en blijft dus, in tegenstelling tot wat je elders in de maatschappij ziet, gewoon lid. Ze presteren daarmee als vanzelf relatief goed. Zij zijn wellicht hierdoor in 2012 Nederlands kampioen geworden op de 4 maal 100m estafette.

Niet onbelangrijk ook voor de groei van het huidige Athlos zijn de wandelaars en de Nordic Walkers, nieuwe loten aan de stam. De ouderen onder de leden laten het hardlopen op een zeker moment voor wat het is en we zien dan dat met name het Nordic Walking een goed alternatief is. Als je het goed beoefent gebruik je 90% van je spieren bij deze sport. Athlos is een vereniging geworden waar je een “levenlang” sport kunt beoefenen en waar, zoals in 1917 al voorzien, in een “deftige” gemeenschap een grote familie is ontstaan, soms ook feitelijk, die bezig is met een “gezonde ontspanning”.

2 Februari 2013 hield Athlos haar receptie ter gelegenheid van het 60-jarig jubileum, onder een overweldigende belangstelling van oud-leden, die het steevast over een reünie hadden. Het was een bijzonder geslaagde bijeenkomst waarin jong en oud zich bijzonder heeft vermaakt. Het jaar 2013 zal in het teken staan van sportevenementen voor elke leeftijd, om bij de clubkampioenschappen van 28 september 2013 het geheel af te sluiten met een spetterend feest in Estrado.

Nol Hollander, voorzitter Athlos

Uit de nieuwsbrief van Erfgoedvereniging Heemschut

Sinds februari 2012 is er, door een uitspraak van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, jurisprudentie waaruit blijkt dat het passief verwaarlozen van een rijksmonument strafbaar is.

De Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft in het hoger beroep van Stichting MERU (eigenaar van het voormalige St. Ludwig-college te Vlodrop-Station) tegen de gemeente Roerdalen (AB RvS nr. 201101486/1/A2) op 1 februari 2012 beslist dat passieve verwaarlozing van rijksmonumenten een situatie behelst, die in strijd is met de rechtsregels. De Raad van State vindt dat artikel 11, eerste lid van de Monumentenwet 1988 (sinds 2010 opgenomen in artikel 2.1 lid 1 onder f, wabo) voldoende basis biedt voor de (lokale) overheid om handhavend op te treden en de illegale situatie te beëindigen.

O. a. gebroken beglazing, openstaande ramen en deuren, ontbrekende dakpannen en gaten in de goten en afvoeren, waardoor hemelwater naar binnen kan sijpelen, vallen onder de strafbare verwaarlozing van een monument. Eigenaren of beheerders, die gebrek aan onderhoud plegen of bewust de zaak laten vervallen, overtreden de wet, omdat ze met hun handelwijze of gebruik een beschermd monument in gevaar brengen.

De Raad van State redeneert dat door geen herstelmaatregelen te nemen of daarvoor een omgevingsvergunning aan te vragen, een illegale situatie is ontstaan waartegen het handhavend optreden van de lokale overheid om een dusdanig gebruik te verbieden vanuit het algemeen belang gerechtvaardigd is. Deze uitspraak heeft grote betekenis voor de monumentenzorg en de mogelijkheden van belanghebbers van het cultureel erfgoed om passieve verwaarlozing aan te pakken, maar tegelijk is er nog veel onduidelijkheid over de reikwijdte van de uitspraak of en zo ja in welke andere gevallen ze ook geldt. Ook moet men beducht zijn dat een gemeente zelf of op verzoek niet automatisch handhavend zal optreden.

Tenslotte, aan een verzoek tot handhaven zitten veel haken en ogen. Ondanks deze bedenkingen vindt Heemschut het verzoek tot handhaven een waardevol hulpmiddel.

In het geval van het rijksmonument Sankt Ludwig heeft de gemeente Roerdalen telkens het belang van de overtreder voorop gesteld en is niet goed omgegaan met de belangen van de burger en het algemene (monumenten)belang. Daardoor voelden organisaties, zoals Heemschut en Stichting Burgercomité St. Ludwig zich behoorlijk in de steek gelaten door de gemeente Roerdalen. Gelukkig is de betrokkenheid van de gemeente bij bescherming van College Sankt Ludwig sterk verbeterd en is ze tot enkele malen toe daadwerkelijk tot handhaving overgegaan.

Nieuwe leden

Dhr P.C. Kok	Slingerlaantje 13	3843 JS	Harderwijk
Dhr. H. ten Hove	Torenstraat 4c	3891 BZ	Zeewolde
Mevr. I. Jonker	Telgterweg 235	3853 NJ	Ermelo
Dhr. H.J. Heersema	Bunschotenmeen 84	3844 HJ	Harderwijk
Dhr. P. Bruinink	Goosenskamp 23	3841 XG	Harderwijk
Dhr. G. Scheepstra	Schippersmeen 67	3844 CL	Harderwijk
Dhr. J.M. Visscher	Wielewaal 29	3853 DA	Ermelo

De aflevering Harderwiekers en/of Hierders is in dit nummer vervallen.

Samenstelling bestuur en voorzitters van werkgroepen

naam	straat	telefoon	functie
W. Goedhart	Braamberghout 126	06-10015231	voorzitter
J.E. Mons	Postbus 210 (3840 AE)	0341 420420	secretaris
B. Kappers	Hogepad 24	42 96 03	penningmeester
T. Bakker	Hazelaarlaan 9	06-23150044	public relations
C.Th. van der Heijden	Bunschotenmeen 21	42 09 71	lid
M.E. van der Heijden-Staats	Bleek 16	56 35 31	lid
H. van Till	Kielmeen 11	36 39 36	lid
B. Schipper	Landweg 1	06-20194466	huismeester

Vittepraetje/Kroniek

T. Bakker	Hazelaarlaan 9	06-23150044	hoofdredacteur
G. Verwijs-ten Hove	Friesegracht 13	42 06 93	eindredacteur
P. Stellingwerf	Metten Gerritskamp 5	55 23 42	redacteur

Ledenadministratie

B. Kappers	Hogepad 24	42 96 03	
------------	------------	----------	--

Werkgroep Archeologie

Henk Hovenkamp		06-53352537	
----------------	--	-------------	--

Werkgroep Genealogie

R. Uittien-Jacobs	J.P.Heyelaan 58	41 44 31	
-------------------	-----------------	----------	--

Werkgroep Open Monumentendag

C.Th. van der Heijden	Bunschotenmeen 21	42 09 71	
-----------------------	-------------------	----------	--

Werkgroep Gevelddocumentatie

R.K.S. Beute	Smeepoortenbrink 17	41 62 63	
--------------	---------------------	----------	--

Hoofdverspreider

P. J. van Wageningen	Mecklenburglaan 84	41 73 35	
----------------------	--------------------	----------	--

Verspreiders

wijknaam	naam	adres	telefoon
1 = Stadsweiden 1	C. Bleumink	Bunschotenmeen 67	
2 = Slingerbos	C. Deitmars	Stationslaan 117-19	41 51 55
3 = Wittenhagen/Veldkamp	C.G. de Vries	Rooseveltlaan 24	42 67 32
4 = De Stad	E. Beute-Oskam	Smeepoortenbrink 17	41 62 63
5 = Stadsdennen	S. Stratingh	Mandemakerstraat 139	
6 = Stationslaan	W.Stratingh	Stationslaan 35	
7 = Zeebuurt	L. Postma	Hendric Stevinstraat 8	41 51 78
8 = Hierden	L. Kaandorp	Reigershofweg 4 (Hierden)	
9 = Ermelo	T. Goossens	De Acht Schepel 13	55 42 76
10 = Frankrijk	B.A.M.M.v.d.Voordt	Kuulekamp 6	41 96 15
11 = Drielanden	N.C.R. de Jong	Beethovendreef 13	42 13 42
12 = Ceintuurbaan	P. J. van Wageningen	Mecklenburglaan 84	41 73 35
13 = Stadsweiden 2	C.Th. van der Heijden	Bunschotenmeen 21	42 09 71
14 = Binnenstad	A. Jansen	Luttekepoortstraat 186	42 50 10
15 = Friesegracht	M. van Broekhoven	Plantage 68	41 51 73

Voor actuele informatie bezoekt u ook onze website

www.herderewich.nl

redactieadres Vittepraetje: redactie@herderewich.nl

De waarde van rust.

Rust en stabiliteit. Als er één bank is die deze waarden weet te behouden, zijn wij dat. Dat komt omdat de Rabobank al meer dan 110 jaar een coöperatie is. Wij hebben dus geen aandeelhouders, maar leden. Onze leden brachten samen geld in en het verdiende geld werd bewaard voor extra zekerheid in mindere tijden. Zo werkt het nog steeds. Maar inmiddels wel met méér dan anderhalf miljoen leden. En hoewel Rabobank nu ook wereldwijd actief is, komen we bij belangrijke beslissingen - hoe groot ze ook zijn - altijd weer terug bij onze klanten en leden. Want die hebben het gewoon nog steeds voor het zeggen. Dat klinkt misschien wat omslachtig. Maar dat zorgt wel voor heel veel rust.

Het is tijd voor een bank die zichzelf blijft.

Het is tijd voor de Rabobank.

www.rabobank.nl/rust

Rabobank

Een boeiend adres

Midden Nederland
MAKELAARS

UNIVÉ
VERZEKERINGEN

Telefoon (0341) 41 15 41 Telefoon (0341) 41 15 44

Verkeersweg 77, 3842 LE Harderwijk